N°. 16. 1833.

BREEDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- COURANT. en Wetenschappelijk Blad.

Zondag en Maandag den 20 en 21 Januarij.

Het Hollandsche Phlegma.

De beoefenaars der natuurkunde van den mensch hebben de verschillende wijzen, waarop de bestanddeelen van de bewerktuiging des menschelijken ligchaams in verbinding tot elkander kunnen staan, in zekere klassen afgedeeld, welke zij *Temperamenten* genoemd hebben. Men heeft deze leer der temperamenten ook op geheele volken toegepast, en naar gelang men dit of dat *temperament* in een land het meest aantrof, hetzelve aangemerkt als eigenaardig aan het gansche volk. Zoo heeft men aan de natie, onder welke een VOLTAIRE is opgestaan, en een RAULIN, LOBRY en zoo anderen over de *Vapeurs* geschreven hebben, natuurlijkerwijze het nerveuse of zenuwachtige temperament toegekend. Aan onze natie daarentegen zegt men, dat het slijm- of waterachtige gestel eigen is, ook wel het phlegmatische genoemd. Daar nu dit hiermede tegen het zenuwachtige overstaat, zoo zou de natuur zelve den Franschman en den Hollander met elkander in strijd hebben gebragt. Hierin is ondertusschen wel iets waars, voor zoo verre namelijk het phlegmatisch temperament in ons land altijd meer inheemsch is geweest, dan eenig ander. Maar eene andere vraag is het, of ook de gevolgtrekkingen juist zijn, welke uit ons natuurgestel ten nadeele van ons volkskarakter zijn afgeleid. Vreemdelingen, namelijk, die onze natie grondig meenden te kennen, omdat zij het Scheveningsche strand bezocht, in eene Hollandsche trekschuit gezeten en van Amsterdam een uitstapje naar Broek in Waterland gedaan hadden, hebben ons phlegma dikwijls ter onder beschimping doen strekken, en nog onlangs heeft een buitenlandsch tijdschrift het op een eenigzins schampferen toon willen doen voorkomen, alsof daaraan de werkeloosheid ware toe te schrijven geweest, waarmede ons leger het gebulder van het geschut heeft aangehoord, hetwelk onze verdedigers der citadel dreigde te verpletteren. Inderdaad, dat een gouvernement en een leger uit louter nerveuse menschen bestaande, eene lijdzame voorzigtigheid tot dit graad zou hebben genomen hebben, valt moeijelijk te gelooven. Doch dit laten wij daar. Maar dewijl onze natie in onze dagen meer bijzonder de aandacht trekt en men van onze zijde pogingen in het werk niet stellen, om ons volkskarakter te veredelen, willen wij, zoo veel de grenzen van een dagblad dit toelaten, zien, in hoe verre en op welke wijze de Noord-Nederlanders getoond hebben, dat het karakter van een phlegmatisch gestel hun eigen is.

De hoofdtrekken van een zoodanig karakter zijn: *eene koude verbeelding en eene even koude wijze van zich uit te drukken; zeer gematigde driften en eene groote neiging tot rust, zoodat men geen grooter ongerustigheid kent, dan iemand niet met rust te laten;* eindelijk, *trage beweging in al wat men verrigt, en weinig kracht.*

Wat het eerste betreft, hoezeer onze natie veel smaak en vatbaarheid heeft voor de beoefening van de *Dichtkunst*, zoo behooren de fantasien eener ontvlamde verrukking zeker bij onzen landaard niet bijzonder t'huis. Integendeel heeft men veleer bij ons een geest van bedaard en koelzinnig overleg en berekening waargenomen, en daaraan heeft ons vaderland zoo vele grobe regtsgeleerden, wis- en natuurkundigen, en de wereld de boekdrukkunst, de verrekijkers, de thermometers, een GROTIUS en een BOERHAVE te danken.

Maar ook in de wijze van zijne gedachten uit te drukken openbaart zich het temperament, en bij het phlegmatische is die koud en krachteloos. Treft men dit kenmerk ook onzen volkskarakter aan? » *Stuurman Zeger, dat is onze man*," zei de Ruyter van den zeer wijzende op het groote Engelsche Admiraalschip, »*Myneer, dat zal je gebeuren*," antwoordde stuurman ZEGER, en ligtte eens even zijn muts af; en twee uren later was het groote Engelsche Admiraalschip zoo gehavend en geteisterd, dat de hertog van YORK zijn vlag op een anderen boeg bijschen moest. Zoo drukken zich onze voorouders uit, en noeme nu dit koud en kracht-loos, wie wille wij herinneren ons gaarne zulke trekken uit de tijden, toen onze voorouders, ook in hunne woorden eenvoudig en rond, daden deden, waarover wij verbaasd staan, als wij ze lezen.

Wat voorts de gematigde driften van den Nederlander betreft, zoo heeft ons volk zeker niet vele blijken gegeven van groote hartstogtelijkheid, anderd zouden wij hun niet een ijdel te noemen, ook wel onze DANTONS, MARATS en ROBESPIERRES gehad hebben. Onze vroegste geschiedenissen bevestigen de opmerking, dat onze voorouders als stammeren te besturen waren, [illegible] maar dat zij woedend boos konden worden, wanneer men aanstalte maakte [illegible] dat men anderen niet met vrede liet. Dat kan [illegible] uit alle landen, Joden en Christenen, die van elders verjaagd en verbannen, in dit gastvrije land opene armen en beschermende regeringen vondt.

Eindelijk openbaart zich het phlegma door trage bewegingen in al wat men verrigt en door weinig kracht. — Het is waar, dat eene zekere langzaamheid in den gang der openbare zaken wel eens bij ons de schrandste ontwerpen heeft doen mislukken. Maar dit lag meer in den vorm van bestuur, dan in de natie zelve. Wanneer de Regering door belemmerende maatregelen het volk niet inhield, hebben wij dikwijls eene wonderlijke voortvarendheid aan den dag gelegd. » *You have a prompt nation*," zeide de Engelsche Admiraal ASHBY tegen den kommandant van Loevestein, toen hij vernam, dat niet meer dan 20 dagen na den geduchten vierdaagschen zeeslag, onze vloot op nieuw toegerust zee gekozen had, om in hunne eigene havens de Engelschen, die over deze plotselijke verschijning verbaasd stonden, te gaan opzoeken. Doch wij behoeven niet eens in onze vroegere geschiedenis op te klimmen. Het leger, dat thans aan de grenzen staat, levert waarlijk ook wel een bewijs op, dat veerkracht en doorzetting, als het er op aankomt, grenszins vreemd zijn aan onze natie. En, wat is er dan bij onze voorouderen geworden van die traagheid en slaauwheid, eigenschappen van hun natuurgestel? Zij zijn bij hen verèèld tot volharding en geduld. Zoo deze hoedanigheden, gepaard met werkzame bedrijvigheid, niet karaktertrekken waren geweest van ons voorgeslacht, hoe zou het dan toch ooit mogelijk geweest zijn, dat in een land, uit poelen en moerassen gewonnen, de koophandel zulke verbazende rijkdommen kon schoppen, dat, toen in den jare 1787 de Staten van Holland den 25sten penning vroegen van alle bezittingen, men bevond, dat de provincie Holland met een millioen inwoners een rijkdom bezat, half zoo groot als geheel Frankrijk met eene bevolking van 24 millioenen inwoners.

Maar spreekt men van kracht, dan vragen wij: waar heeft ooit een volk zooveel kracht ontwikkeld, als het onze? Het spreekt van zelf, dat hier geen physieke, maar moreele kracht wordt bedoeld. Men denke eens al de mannen van Nederland, met hunne uitvindingen, met hunne geleerdheid, met hunnen staatkundigen invloed, weg uit de Geschiedenis, en stelle zich voor den geest, indien de verbeelding zoo ver reiken kan, hoe het er dan toch wel op het werelkrond zou uitzien, en dan vrage men zich, of het Nederlandsche volk weinig kracht heeft ten toon gespreid? Maar die krachtvertooning was niet schitterend, ging niet gepaard met grooten opleg. Terwijl een MARLBOROUGH en EUGENIUS de wereld van den roem hunner oorlogsdaden deden weergalmen, was een eenvoudige Raadpensionaris van Holland voor Frankrijk veel geduchter vijand dan EUGENIUS en MARLBOROUGH. (1) Wil men een ander voorbeeld, verplaatsen wij ons dan aan het hof van LODEWIJK XIV. Hoor eens die wufte hovelingen, toejuichende de veroverings-plannen van hunnen vergoodden meester en wanende weldra half Europa onder zijnen scepter te zullen zien. Daar treedt een ijdeltuig Hollander binnen. Hoor, hoe zij hem overstelpen met hun gesnap en gesnoef. » *Bedaart, Mijne Heeren*, zegt VAN BEUNINGEN, *ik heb den vrede voor u in mijn zak.*" En inderdaad hij was overbrenger van een Protokol, en een Protokol deide in die tijden wat meer, dan tegenwoordig. Het was dat van de Triple Alliantie, een meesterstuk van Staatkunde, bewerkt tot stand, dat een trek uit het Haagsche kabinet soms meer kracht had dan legers en vloten.

Uit hetgeen wij ter loops hebben aangestipt, eene volledige behandeling van dit onderwerp zou een uitvoerig geschrift kunnen uitmaken, maar uit dit weinige kan men zien, dat er in onze Geschiedenis werkelijk trekken voorkomen, waaruit blijkt, dat de spreuk van het phlegmatisch temperament onzen voorouders aldaarmeen, maar tevens opmerken kan, hoe zij de trekken van hun natuurgestel tot hoedanigheden veredeld hebben, waardoor zij nog onze bewondering en eerbied wekken.

Het aangevoerde kan tot vele gevolgtrekkingen leiden. Voor het tegenwoordige bepalen wij ons tot deze twee:

1°. Terwijl veroveringzucht meer in den aard der nerveuse Franschen ligt, is eene verdedigende staatkunde overeenkomstig het karakter van onzen landaard. Een rustende leeuw is het ware zinnebeeld van hetgeen de Nederlandsche natie zijn moet.

2°. Wij moeten omzigtig zijn in het volgen en aannemen van stelsels en denkbeelden, welke van Franschen zijn uitgegaan, omdat zij ook door het verschil van natuurlijken aanleg, doorgaans hiervoor minder geschikt zijn dan onze volken.

Mogebieden in deze betrekking [illegible] ons [illegible] onvermoeid kunnen verdedigen [illegible] wij [illegible] ondergaat [illegible]

(1) Van den Raadpensionaris HEINSIUS zegt AUBERY: *Il fut plus redoutable à Louis XIV, plus redoutable à Louis XIV, plus redoutable à Eugène et à Marlborough.*

LATERE BERIGTEN DER COURANT,
van Zaturdag 19 *Januarij*,
behelzende de laatste *Fransche* en *Belgische* Nieuwstijdingen, benevens de *Fransche Beursprijzen* van den volgenden dag.

BELGIE.

BRUSSEL, den 18den Januarij.

Bij de afgevaardigden was gisteren aan de orde het aanhooren van het rapport der commissie en de discussie om den maarschalk *Gerard* met eene eeredegen te beschenken. De kamer vormde zich daartoe, op verzoek van een twaalftal leden, in geheim comite, waarvoor de heer *Dumortier*, een dergenen die zulks verlangd had, als reden opgaf, dat men de fransche ligtgeraaktheid niet wilda grapjes maken en dat te meer, omdat velen reeds bekend waren met de conclusien der commissie, als die zich met het ontwerp van den senaat niet had kunnen vereenigen; dat de meening zijner ambtgenooten, die tegen het aanbieden van een eeredegen waren, daarop neerkwam, dat bij de wet van 9 December een schitterend bewijs van de nationale belgische erkentelijkheid aan het fransch leger gegeven zijnde, het tegenwoordig ontwerp niet dan eene personele hulde aan den maarschalk *Gerard* inhield, welk eerbewijs, indien men daartoe besloot, evenzeer aan de fransche prinsen en de generaals *Neigre* en *Hawo* zou toekomen. De heer *Lebeau* hechte zijn zegel aan het behandelen der zaak in geheim comité. De heer *H. de Brouckere* meende integendeel, dat daar de stemming in alle geval in 't openbaar moest geschieden, het ook betaamde dat het rapport openlijk werd uitgebragt; hem dacht dat men zich veel te veel aan de fransche ligtgeraaktheid stoorde. De commissie bragt inmiddels, bij monde van den heer *d'Huart*, haar rapport uit, 't welk hoofdzakelijk behelsde hetgeen de heer *Du Mortier* vooraf daarvan gezegd had. Verscheiden sprekers bragten alsnu hun gevoelen over de zaak uit. De heer *A. Rodenbach* zeide uit Frankrijk te zijn teruggekomen en aldaar zich te hebben overtuigd, hoe verkeerd uit de gevoelens der belgische natie, die men algemeen van ondankbaarheid beschuldigde, werden beoordeeld; zulks was geheel ten onregte, maar men zou intusschen die aantijging niet weinig versterken, wierd het ontwerp van den senaat door de kamer afgewezen, weshalve hij ten ernstigste op de aanneming aandrong. Deze redenen van den heer *Rodenbach*, nevens die van andere sprekers in denzelfden zin, scheen de commissie tot een ander gevoelen te brengen, immers, na eenige afwezendheid, kwam zij wederom met een ander rapport voor den dag, waarbij de eenvoudige aanneming werd voorgesteld, op grond dat men zich wachten moest, dat de ware gevoelens der belgische natie in Frankrijk verkeerd beoordeeld wierden. Nadat de heeren *F. de Merode* en *Rogier* nog kortelijk hunne meening hadden te kennen gegeven, dat het best was zich aan het ontwerp van den senaat te houden, werd dit laatste werkelijk door den president in omvraag gebragt en door de leden eenparig, met uitzondering van de heeren *Gendebien* en *Coppens*, aangenomen.

— De buiten dienststelling van den generaal *Niellon*, waarvan reeds voor eenige dagen gesproken werd, heeft zich bevestigd. De *Moniteur* behelst deswegens een artikel, ter afwering van de beschuldiging, die algemeen opgaat, dat men dezen generaal van de hand heeft zoeken te doen, en verzekert, dat dezelve herhaaldelijk verzocht had in zijn kommandement te worden vervangen. De *Courrier* laat er zich als volgt over uit: » Met eene bevreemding, die door alle patriotten verstaan en gedeeld zal worden, vernemen wij, dat de generaal *Niellon* op disponibiliteit is gesteld. Dit schijnt ons het bewijs, hetgeen het kruis van den heer *Legrelle* en eenige andere omstandigheden nog slechts deden vermoeden, dat namelijk het gouvernement zich reeds boven de patriottische opinie verheven acht. Maar op den langen weg zullen wij wel zien, wat geheurt!"

— Men wil hier tijdingen uit Dusseldorp hebben ontvangen, luidens welke het pruissische observatie-korps bevel bekomen had om meer landwaarts in terug te trekken.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 16den Januarij.

Dadelijk nadat de kamer der pairs gisteren het gewijzigd ontwerp van wet, betrekkelijk tot de vierring van den 29sten Januarij, had aangenomen, is hetzelve bij de kamer van afgevaardigden overgebragt en door deze, op voorstel van de heeren *Salverte* en *Mauguin*, nog in dezelfde zitting in overweging genomen. Het eerste artikel, waarbij bepaald werd dat de dag van den 21sten Januarij een dag van nationale rouw zoude zijn, met eene groote meerderheid verworpen zijnde, heeft vervolgens de heer *Mauguin*, bij wijze van tegen-amendement, het oorspronkelijk voorstel van den heer *Portalis* op nieuw in omvraag gebragt, en is dit met eene meerderheid van 232 tegen 210 stemmen aangenomen. Openlijk hebben zich geene andere dan de heeren *Joubert*, *Mahul* en *Eduard de Chartrouse* voor een ander gevoelen verklaard.

Het overige der zitting is geheel aan de discussie over de departementale wet gewijd geweest, welke zindanig door amendementen en tegen-amendementen omkeerbaar is geworden, dat beide, de president en de commissie, menigwerf daarin verward raken.

In het kort verslag, gisteren van de zitting van de kamer der pairs gegeven, is ten onregte gezegd, dat geene der minister bij de belangrijke deliberatie in tegenwoordig geweest, de minister van buitenlandsche zaken, de heer *de Broglie*, die in het volgende stuk een der overigen tegenstanders van het ontwerp, dadelijk de discussie ingewijd, zoodra het gedingstuk aan de orde kwam te zijn, daarin deel genomen, daarbij door den heer [illegible] genoodzaakt zijnde. Onder de verdere sprekers tegen de [illegible] aanneming der wet van 19 Januarij [illegible]

(12) Van den Haagschen Burgerlijken Stand.

behoorde de heer *de Lanjuinais*, de zoon van den edelmoedigen verdediger van *Lodewijk XVI*.

Welke nu de gevolgen zullen zijn van dit voortdurend verschil tusschen de wetgevende kamers, is moeijelijk te beslissen, doch hetzelve geeft intusschen aan de oppositie-bladen aanleiding, om op nieuw van hunnen revolutionairen geest, en van den weinigen eerbied, die door hunne partij aan de eerste ligchamen van den staat wordt toegedragen, te doen blijken. Om daarvan een voorbeeld te geven, zal de volgende redenering van *le Temps* voldoende zijn:

» In een constitutioneel gouvernement, is het de wil van allen, de meerderheid die regeert. Het gevoelen dier meerderheid kan op geene andere wettige wijze blijken, dan door de kamer van afgevaardigden. Indien deze na eene ontbinding met hetzelfde gevoelens terugkeert, kan het bestuur niet anders doen dan toegeven, indien hetzelve zich namelijk aan geene omwenteling wil blootstellen. Eveneens is het met de kamer der pairs gesteld; wanneer deze met de verkozenen der natie in strijd is, kan men van deze een nieuw onderzoek vergen; indien zij in hun gevoelen volharden, en de openbare meening, dat is de drukpers, zich met hen vereenigt, dan moet de kamer der pairs hare denkbeelden voor deze opgeven. Indien zij weigert aan het algemeen welzijn deze opoffering te doen, wordt het gouvernement in deszelfs werking belemmerd, en van dat oogenblik kan de menigte slechts op een enkel middel van uitkomst bedacht zijn: men tracht namelijk het onnut werktuig zonder omwenteling uit den weg te ruimen."

— De minister van buitenlandsche zaken, heeft dezen morgen depeches van Madrid ontvangen, waaronder eigenhandige brieven van de regentes aan de koningin. Over het geheel schijnt men den toestand van het spaansche gouvernement voor vrij bedenkelijk te houden, daar de gewigtige akte van den 31sten December de karlisten, door de geestelijkheid ondersteund, niet alleen in de hoofdstad, maar ook in de provintien, in beweging heeft gebragt.

Door particuliere correspondentie heeft men voorts heden vernomen, dat de koning van Spanje bij eene ordonnantie van den 4den dezer had bekend gemaakt, dat hij het bestuur weder zoude aanvaarden, doch vooreerst de koningin, aan wie de grootste lof over het gehouden beheer wordt toegezwaaid, zoude te raade nemen. De aanhangers van het pas gevestigd gouvernement vermeenden, dat deze maatregel geen ander doel had, dan om het bestuur meer veerkracht bij te zetten; doch de karlisten schijnen zich te vleijen, dat dezelve hun den weg zal banen, om in het een of ander oogenblik van zwakheid, den vorigen invloed op den geest des konings terug te winnen. Men verhaalde eindelijk te Madrid den 7den dezer, dat de heer *Zea Bermudez* niet met het ministerie van buitenlandsche zaken zoude belast blijven, maar dat hem was opgedragen, om te Parijs over een traktaat van koophandel tusschen de beide natien te onderhandelen.

— De fondsen waren heden (16 *Jan.*) genoteerd: de 5 pCt. kont 101,25; op tijd 101,45; de 3 pCt. kont. 72,95; op tijd 73,10; Nap: renten 85,20 kont.; 85,70 op tijd; Sp: perp: 59¼ kont.; 59¾ op tijd; Cortes 12½.

NEDERLANDEN.

HAGA, den 19den Januarij.

De verjaardag van H. K. K. H. Mevrouwe de Prinsesse *van Oranje* wordt heden op de gebruikelijke wijs, met het uitsteken van vlaggen en het houden eener groote parade van het garnizoen, alhier gevierd.

— Uit een brief van een' onzer thans gevangen gehouden officieren, tot het garnizoen der citadel van Antwerpen behoord, hebbende, van den 12den dezer uit St. Omer gedagteekend, nemen wij de volgende bijzonderheden over:

» Onze bestemming, die eerst naar Duinkerken was, werd veranderd toen wij te Yperen aangekomen waren. De generaals *Chassé* en *Favauge* met hunne staven en de 10de afdeeling bevinden zich alhier (St. Omer). De marine en de artillerie zijn te Aire, drie uren van hier; het gedeelte van de 9de afdeeling, welk zich op de citadel bevond, is te Bethune en het 5de bataillon der 7de afdeeling te Hesdin. Voor hoelang is ons geheel onzeker; de tijd zal het leeren, doch onnoodig is het u te verzekeren, hoe hartelijk wij allen verlangen naar het vaderland terug te keeren. De bijzonderheden, welke ik u aangaande onze krijgsgevangenen kan mededeelen, zijn juist van geenen gunstigen aard; de manschappen lijden, na al hetgeen zij reeds uitgestaan hebben, veel gebrek; zoo hebben zij tot heden, (12 Januarij) in het tegenwoordig strenge weder, gedurende den nacht, slechts op stroo zonder dekens gelegen; zij genieten, als soldij, 15 centimes daags, waarvoor op zijn best eenmaal daags eene dunne soep kan gekookt worden. De franssche onder-intendance belooft echter verbetering, zoodra de noodige goederen uit België terug gekomen zullen zijn, waarheen alles ten dienste van de Noorder-armee gezonden is. Langzaam verwezenlijken zich deze beloften, zoo heeft men heden een begin gemaakt met het uitdeelen van goede zuivere stroowisschen. Doch het [illegible] onmogelijk vallen na te gaan, hoe weldoend de [illegible] in onze positie, in het weldoen, [illegible] uit dien hoofde te aanschouwen, dat men aan het [illegible] terug gezonden. Wij officieren worden [illegible] en [illegible] behandeld. Wij zijn gelegerd en

gaan vrij en ongehinderd door de stad, genieten, even als de fransche officieren, schadeloosstelling voor verblijf, hetwelk juist niet veel is, en voor ons, krygs- of liever vredes-gevangenen, nog maar de helft bedraagt en dus betrekkelijk weinig is. — Hoe smartelijk onze marsch, uit hoofde onzer positie, ook was, dezelve werd door de delicate handelwijs, zoo wel der Fransche officieren als soldaten, min of meer draaglijk gemaakt. Zij duurde van den 29sten december tot den 5den januarij. Wij hebben allen, maar vooral de soldaten, door koude en ongemak veel geleden; de laatsten werden gewoonlijk in de kerken gelegerd, die, ofschoon van het noodig legstroo voorzien, toch altijd koud en vochtig waren. Te Loochristy hebben zij zelfs den nacht van 30 op 31 december in de open lucht op het kerkhof moeten doorbrengen; de arme menschen hadden alzoo zelfs geen gelegenheid om van de vermoeijende marschen behoorlijk uit te rusten. In den beginne behandelde men ons officieren met eenig wantrouwen; wij werden met elkander in deze of gene slechte herberg gestopt en door eene sterke wacht bewaakt. Naar mate dat wij de fransche grenzen naderden, schijnen het wantrouwen evenwel te verminderen en genoten wij meerdere vrijheid. De kommandant van het 21de fransche regiment ligte infanterie, de luit.-kolonel *Lazabórde*, zeide: „ons te willen beschermen tegen de beleedigingen van een volk, dat een afkeer van ons had." — Het volk deed ons echter niet het minste leed. Van Loochristy naar Deinze liet men ons een omweg maken om Gent te vermijden; uithoofde het gerucht liep, dat aldaar een volksoploop beraamd werd, volgens sommigen om ons te beleedigen, volgens anderen, 't welk wij voor waarschijnlijker hielden, om ons te bevrijden. Te Gavre zagen wij den onbeschaamden en beruchten *valvinchamon Keyser*, welke zich aldaar scheen gepasteerd te hebben om ons te zien voorbij trekken. Overigens hebben wij op onzen togt weinig bijzonders ontmoet en zijn, gelijk ik boven meldde, den 5den dezer, na een zevendaagschen marsch, ter onzer bestemming gekomen.

— De *Tyne* vernam dezer dagen, dat het fransch materieel *voorloopig* te Doornijk blijft, ook de bakkers en bakkerijen zullen aldaar voorzeerst verblijven; het getal werklieden op de citadel bedroeg, gelijk dat blad reeds vermeld had, 4000, en men sprak er van, van het aantal nog te vermeerderen. Zou men het geval voorzien, vraagt de *Tyne*, dat de citadel een tweede beleg zou hebben door te staan?

— De zaak van den heer *Voortman*, waarover het hof van assisen der provincie West-Vlaanderen reeds van den 7den dezer gezeten heeft, is nog niet uitgewezen. Volgens een schrijven uit Brugge van woensdag ll. had de volgende omstandigheid de uitwijzing vertraagd. Het publiek ministerie in het vlaamsch en de advokaten in het fransch het woord gevoerd hebbende, zoo is men eerst, na de pleidooijen, ontwaar geworden, dat een der gezworenen het fransch niet verstond, waarop het hof besliste dat de verdediging voor de tweede maal en nu in het vlaamsch moest geschieden.

— Bij gelegenheid van de wapenschouwing der divisie *Achard* te Rijssel, laatstleden dingsdag, heeft er bij het zwenken van de artillerie een treurig voorval aldaar plaats gehad; door het gedrang van de menigte nieuwsgierigen en de drift van de kanonniers om hunne distantie in te halen, raakten eenige der voorste aanschouwers onder den met en werden ongelukkigerwijs door de raderen der stukken overreden of zwaar door dezelve gekwetst; twee personen waren terstond dood, de derde de beide beenen verbrijzeld en nog zeer zwaar zijn in het hospitaal gebragt.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 16den Januarij.

De ministeriele dagbladen geven nog dagelijks hoog op, van het plegtig onthaal, dat het koninklijk gezin in de noordelijke departementen te beurt valt. Niet voor den 19den dezer wordt de komst in de hoofdstad terug verwacht.

— Het hof van assisen heeft zich in de beide laatste dagen bezig gehouden met het onderzoek naar den bekenden diefstal der gedenkpenningen van de koninklijke bibliotheek. Zekere *Fossard*, die voor eenige maanden te Brest van de galeijen ontsnapte, is met een zijner medebeschuldigden aan den gepleegden diefstal schuldig verklaard, en de eene tot 40, de andere tot 20 jaren dwangarbeid veroordeeld. Een derde beklaagde is als medepligtige tot tien jaren gevangenisstraf verwezen; terwijl de beide overige zijn vrij gesproken.

— Volgens den *Courrier* zal binnen weinige dagen de oude Secte der Tempel-ridders, die zoo men weet zich voor de eenige ware navolgers van Christus houden, eene kerk tot hare godsdienstoefeningen inwijden. Onder belofte van een nader verslag dezer plegtigheid mede te deelen meent genoemd dagblad, dat zulks als eene eerste stap tot de zuivering van het Christendom, tot zijne ware grondbeginselen terug gebragt, kan worden beschouwd; waarschijnlijk zal hetzelve, even als vroeger de Globe aan de St. Simonisten, het orgaan dezer secte worden.

— Ondernemingen tot de bestrating van Parijs bestaande, heeft een zeker ingenieur, naam het binnenste der stad getrouwd aan deze oude koopen, die een deel van [illegible] uitmaakten, vervangen door Zoo verwisseling zal reeds binnen weinige dagen volbragt zijn.

— Berigten uit Algerien verzekeren, dat de generaal Galbois niet geheel met het opstel [illegible] en

hoezeer dadelijk tot veldmaarschalk benoemd, bedacht was om naar Frankrijk terug te keeren.

ENGELAND

LONDEN, den 16den Januarij.

Naar men vernoemt zal het ministerie den heer *Charles Manners Sutton* tot den belangrijken post van spreker of voorzitter van het nieuwe huis der gemeenten voordragen. Men twijfelt geenszins of het huis zal, zonder eenige tegenkanting, dien heer, welke steeds met zoo veel bekwaamheid als onpartijdigheid de beraadslagingen van het parlement bestuurd heeft, weder met deze taak belasten.

— Gisteren werd onder andere geruchten ter beurs verspreid, dat men een gedeelte der engelsche vloot zou uitzenden om de Schelde te openen.

— De marquis *de Palmella* zal binnen weinige dagen naar Frankrijk op reis gaan, om zich van eene zending te kwijten, waarmede hij bij het hof der Tuilerien belast is.

— Men verhaalt, dat eene russische expeditie gezeild is, om troepen naar Klein-Azië over te brengen tot hulp van het leger der Porte.

— De tijdingen uit Ierland blijven even treurig. Ten platten lande schijnt alle wettige orde verbroken te zijn, en worden steeds een groot aantal moorddadige aanslagen, diefstallen van wapens en andere gewelddaarijen gepleegd. Het nommer van den Kilkenny-Moderator van den 9den dezer, behelst de bijzonderheden omtrent niet minder dan 22 nachtelijke overvallen van huizen, die in het graafschap Kilkenny door de zoogenaamde *Witte jongens* waren gepleegd. In sommige Iersche bladen beschuldigt men het landvolk van een bepaald plan tot uitroeijing der protestanten, en beweert men, dat slechts de afkondiging der krijgswetten en eene ontzagwekkende militaire magt Ierland redden kan. Te Bristol zijn eenige eskadrons dragonders naar Ierland ingescheept.

— Ter beurs van gisteren waren de 3 pCt. geconsolideerden 86 à 1 achtste.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 16den Januarij.

In eene der laatste zittingen van de Hessische standen, heeft de heer *Hoffman* het voorstel herhaald, dat men het gouvernement ernstig den wensch zoude te kennen geven, dat het huwelijksverbod voor de Roomsch-katholieke geestelijkheid mogt worden opgeheven, en dat de regering alle middelen zoude in het werk stellen, om de afschaffing dezer instelling te bevorderen. Ofschoon hetzelfde voorstel, in de vorige zitting gedaan, door het bestuur geheel onbeantwoord is gebleven, meende hij, daar, hier en alders, zoo vele brave, deugdzame en verstandige geestelijken openlijk hadden verklaard, dat het huwelijksverbod aan de zuivere Roomsch-katholijke godsdienst geheel vreemd was, en behoorde te worden opgeheven, dit belangrijk onderwerp nogmaals onder de aandacht derstenden en van het gouvernement te moeten brengen.

— De regering van Bazel heeft onder dagteekening van den 12 dezer een nieuw protest openbaar gemaakt, tegen alle willekeurige aanmatigingen, die het opgeworpen bestuur, te Liestall gevestigd, zich ten aanzien van goederen hetzij aan de stad, hetzij aan openbare instellingen of eindelijk aan bijzondere personen behoorende, zoude veroorloven; en ieder voor de gevolgen daarvan waarschuwende en onder bedreiging van, na het herstel van het wettig gezag, het regt van eigendom ten strengste te handhaven.

— Het voorzittend kanton Zurich heeft den 7den dezer aan de bondsleden kennis gegeven, dat de militaire maatregelen, op den 25 nov. laatstleden vastgesteld, in de tegenwoordige omstandigheden, zonder eenig gevaar konden worden opgeheven, door mea toch niet zoo spoedig de vriendschappelijke betrekkingen tusschen de overige mogendheden zoude gestoord zien; uit dien hoofde zijn de hoofdofficieren, die met het kommando der militaire afdeelingen waren belast, uit activiteit ontslagen.

Men houdt zich te Zurich voorts met de organisatie eener hoogeschool bezig; een drietal hoogleeraren, waaronder de bekende letterkundige *Oken*, zijn uit Duitschland daartoe beroepen.

— Volgens berigten van Napels van den 24sten December, duurde de uitbarsting van den Vesuvius vrij hevig voort. De beide steden Nicolosi en Belpasso aan den voet van den Etna gelegen, hadden eenige dagen vroeger van eene aardbeving geleden.

Vervolg en slot van het verhoog van het Hessisch ministerie betrekkelijk tot de voorstellen, door de tweede kamer ten aanzien der bondsbesluiten van den 28sten Junij gedaan.

Derde bepaling van het bondsbesluit van 28 junij.

Art. 2 der bondakte en art. 1 van het eindtraktaat luiden aldus: art. 2. „ Het doel van het bondgenootschap is de handhaving der uit- en inwendige veiligheid van Duitschland, ende onschendbaarheid en onafhankelijkheid der bijzondere staten." Art. 1. Het Duitsche bondgenootschap is eene vereeniging der Duitsche souvereine vorsten en vrije steden tot handhaving van de onafhankelijkheid en onschendbaarheid der bijzondere staten, en tot bewerking van de in- en uitwendige veiligheid van Duitschland. Op deze artikelen slaat de derde bepaling van het bondsbesluit: „ De inwendige wetgeving der Duitsche bondsstaten kan nooh mag eenigen voorschrift, welke strijdig is met het doel van het bondgenootschap, zoo als zulks in art. 2 der bondakte en art. 1 van het eindtraktaat is uitgedrukt, noch ook zich verzetten tegen de vervulling van alle wettige verpligtingen jegens [illegible], en bepaaldelijk tegen de daaronder [illegible] gestelde bijdragen." Tot bevestiging der bepaling behoort insgelijks het reeds aangehaalde art. 58 van het eindtraktaat: „ K. H. kan en zal nimmer eene wet voor

slaan noch goedkeuren, welke met deze bepaling en met de aangevoerde artikelen der bondsakte in strijd zoude zijn. Dat te meer is Hoogstdezelve als lid van het bondgenootschap daartoe verpligt, omdat de bondsakte en het eindtraktaat beide van vroegere dagteekening zijn dan de grondwet van het groothertogdom, en aan deze tot grondslag hebben verstrekt. De toestand van Z. K. H. ten aanzien van het bondgenootschap kon door de grondwet op geenerlei wijze veranderd worden; en hoe weinig zulks ook het doel was van den vereerden vorst die dezelve schonk, blijkt ten overvloede uit het reeds aangehaalde art. 66, en de art. 1 en 2 der grondwet, die de betrekkingen met het bondgenootschap aangaan, en woordelijk aldus luiden. Art. 1. » Het Groot-Hertogdom maakt een gedeelte uit van het Duitsche Bondgenootschap" Art. 2. » De bepalingen der bondsvergadering, welke de wettige betrekkingen van Duitschland, of in het algemeen van Duitsche staatsburgers regelen, maken een deel uit van het Hessisch staatsregt, en hebben, wanneer zij door den Groot-Hertog zijn afgekondigd, verbindende kracht. Hierdoor wordt echter de medewerking der standen, ten aanzien van de middelen om aan de verpligtingen jegens het bondgenootschap te voldoen, niet uitgesloten." Hieruit blijkt ten duidelijkste dat de besluiten van het bondgenootschap, zoodra deze door den Groot-Hertog hetzij eigenhandig, hetzij door het ministerie, wettig zijn afgekondigd, dadelijk in het Groot-Hertogdom verbindende kracht verkrijgen, en dat de medewerking der standen zich enkel en alleen bepaalt, tot die waardoor in de middelen tot vervulling der verpligtingen wordt voorzien.

De vierde bepaling van het bondsbesluit van 28 Junij stelt vast: » Om de waardigheid en regten van het bondgenootschap en der vergadering die hetzelve vertegenwoordigt, tegen alle verkorting te bevrijden, en te gelijk om in de bijzondere staten de wettige betrekkingen tusschen de regering en de standen te handhaven, zal bij de bondsvergadering eene commissie uit zeven daarmede belast, voorzeerst voor den tijd van zes jaren benoemd worden, en aan deze worden opgedragen en in 't bijzonder aan de behandelingen der standen in de Duitsche bondstaten kennis te nemen, de voorstellen of besluiten, die met de verpligtingen jegens het bondgenootschap of met de gewaarborgde regten der regering in strijd zijn, aan de bondsvergadering ter beoordeling te maken, welke, zoodan, indien de zaak nadere opheldering behoeft, zulks met de belanghebbende regeringen zal hebben te regelen. Na verloop van zes jaren kan deze commissie op nieuw worden aangehouden." Deze bepaling stemt volkomen met den gewonen gang der werkzaamheden van de bondsvergadering overeen, daar deze zoolang zij bestaan heeft het onderzoek van bijzondere onder haar aan kommissien hoofs opgedragen. Het was dus zeer natuurlijk dat de bondsvergadering, deze gewoonte volgende, eene kommissie benoemde, welke voortdurend het oog zoude houden op de beraadslagingen der standen, voor zoover de meerderheid van het bondgenootschap en de door hetzelve gewaarborgde regten bij dezelve betrokken werden, en des noodig aan de bondsvergadering van haar bevinden kennis zoude geven. Het kan niet worden ontkend, dat wat in het bijzonder de zoo even genoemde regten der regering betreft, het Duitsche bondgenootschap met grootste belang heeft, dat in de bijzondere grondwettige instellingen geene bepalingen worden opgenomen, die met de wetten van het bondgenootschap strijdig zouden zijn.

De vijfde bepaling van het besluit van 28 Junij luidt aldus: » Daar volgens art. 59 van het eind-traktaat, daar, waar de openbaarheid der beraadslagingen door de grondwet is toegestaan, deze vrijheid noch bij de beraadslagingen zelve, noch door middel der drukpers, de rust van iedereen bijzonderen staat, of van geheel Duitschland wegens in gevaar te brengen, zoo mogen ook de gezamendelijke regeringen der bondstaten, zich zelven voorbehouden, om tot voorkoming van alle aanvallen op het bondgenootschap, in de vergadering hunner standen, zoodanige maatregelen te treffen, als welke met hunne bijzondere wetten overeenkomen." Deze bepaling, welke inderdaad met art. 59 van het eindtraktaat overeenkomt, kan des te minder in de tweede kamer der standen als eene verkorting harer regten worden aangezien, dan dezelve volkomen wordt wedergevonden in de grondwet en in het reglement, waarbij de orde der beraadslagingen in deze kamer wordt geregeld.

Het zesde bepaling, eindelijk, van het bondsbesluit, luidt aldus: » Daar de bondsvergadering reeds volgens art. 17 van het eindtraktaat geroepen is, tot handhaving van het vaste deel der bondsakte, indien over de uitlegging der bepalingen twijfel ontstaat, dezelve uit te leggen, zoo spreekt het van zelve, dat ook de bondsvergadering alleen geregtigd is, de bondsakte en het eindtraktaat beide met wettig gevolg te verklaren."

Ten aanzien dezer bepalingen moet worden herhaald, dat het bondgenootschap, de bondsakte en het eindtraktaat aan wezig waren vóór dat de grondwet van het groothertogdom bestond, dat het de bondsakte was die in Hessen, even als elders, de standen deed zamen roepen. Door het eindtraktaat werden zekere algemeene grondregelen voor de bijzondere vertegenwoordigende inrigtingen, vorgeschreven. Deze regelen moesten ook in de grondwet van Hessen worden in acht genomen. Voorzeker geven dezelve aan de standen geene bevoegdheid, om over de uitlegging der bondswetten te oordeelen, waartoe namelijk alleen de bondsvergadering, als het bondgenootschap vertegenwoordigende, gerechtigd is.

Het ministerie verklaart dat de tweede kamer in deze eenvormige verklaring van de bepalingen van het bondsbesluit, van 28 Junij met die van de wetten van het bondgenootschap en der grondwet, eene voldoende geruststelling zullen vinden, te aanzien hare wettige bevoegdheid en slagt, dat de gedane voorstellen geen gevolg zal geven. Overigens heeft Z. K. H. bevolen, deze mededeeling met de volgende plegtige verklaring te eindigen: Dat Hoogstdezelve 1° als lid van het Duitsche bondgenootschap en als souverein van het groothertogdom Hessen, ten aanzien der betrekkingen tot het bondgenootschap, en der verhandelingen of besluiten desselven, geene andere bemoeijingen der standen kan erkennen, dan die, welke in de grondwet, met name in art. 2 derzelve, uitdrukkelijk is toegestaan. Dat hoogstdezelve in 't bijzonder 2°, ten aanzien van het besluit van 28 Junij, hetwelk onder zijne goedkeuring, en op eene wettige wijze afgekondigd, en alzoo voor het groot-hertogdom en de standen volkomen verbindende is, geene dergelijke bemoeijingen der standen, ten gevolge van voorstellen, die met de wetten van het bondgenootschap en de grondwet in strijd zijn, zal toelaten noch dulden. Darmstadt 5 Januarij 1833. Op hoog bevel, het groothertogelijk staatsministerie. (get.) *du Thil.*

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, 18 Januarij 1833.

				gehl.
Nationale Werkelijke schuld, 2½ pCt.	f 42⅜	à	42⅝	42⅜
Uitgestelde schuld.	– 1⅝	à	1⅝	
Kansbiljetten.	– 15⅞	à	16⅛	15⅞
Amortisatie-Syndicaat, 4½ pCt.	– 70⅞	à	71⅛	70⅞
Idem idem, 3½ pCt.	– 55⅜	à	56¼	55⅝
Oorlogslasten 1830 à 5 pCt.	– 91⅞	à	92⅛	92
Vrijw. geld. 1831 à 6 pCt.	– 98⅛	à	99	98⅝
Nieuwe idem, 1832 à 5 pCt.	– 79⅛	à	80	79⅝
Schatkistbiljetten, 6 pCt.	– 99⅛	à	100	99¾
Handel-Maatschappij, 4½ pCt.	– 83¾	à	84¼	84
Canada, inschr. op 't Grootboek 3 pCt.	– 72¾	à	73	72⅝
Rusland, Bij *Hope en Comp.*, 5 pCt.	– 94⅛	à	94⅜	94⅛
Bij dezelfde 1822, 5 pCt.	– 95⅛	à	95⅜	95⅛
Spanje, Certific. Amst., 5 pCt.	– 53⅛	à	54⅛	53⅞
Dezelfde 3 pCt.	– 33½	à	34¼	34⅛
Uitgestelde schuld.	– 7¾	à	8¼	8

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, HENRIETTE JACOBA DE KRUIJFF, geliefde Echtgenoot van

Breda, J. BOSSCHA.
18 *Januarij* 1833.

*** De Familie bevindt zich in de treurige verpligting bekend te maken, dat den 12den Januarij 1833, te *Breda*, ruim zestig jaren oud, overleden is, de Wel Edele Gestrenge Heer en Mr. ANDRIAS JOSEPHUS HENRICUS EERENS, in leven President der Regtbank van Eersten Aanleg, Zitting houdende te *Breda*.

Voor een Rijk

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

De Agent van het Domein te *Breda*, als daartoe bijzonder gemagtigd, zal op Maandag den 28sten Januarij 1833, 's morgens om 10 ure, ten Stadhuize van Breda, en ten overstaan van den heere Burgemeester derzelve Stad, publiek den meest-lonende aanbesteden:

Het Bouwen van Twee Nieuwe T O L H U I Z E N aan den Groote weg der 1e Klasse n°. 8 als:

1°. Aan den Tol n°. 1 te *Dorst* onder *Oosterhout*.
2°. — — — n°. 2 op den *Haansberg* onder *Gilze*, en zulks met de Levering der daartoe benoodigde Materialen.

Het Bestek en Teekening liggen ter lezing en inzage, zoo ten kantore van den Agent, als in het koffijhuis bij *Pieket*, naast het Stadhuis te Breda, terwijl bij den Opziener *J. Lagen* te Terheyden, nadere informatien te bekomen zijn, en door wie op Zaterdag den 26sten Januarij 1833, de noodige aanwijzing in loco zal worden gedaan, te beginnen aan den Tol n°. 1 te Dorst.

Breda, den 7 Januarij 1833.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

*** De ondergeteekende W. PIETERSE, gepatenteerd Commissionair te *Goes*, op de Beestenmarkt, Lett. B, n°. 40, adverteert, dat bij hem gemakkelijke voorwaarden en verhuurbaar zijn: PLAATSVERVANGERS voor de Nationale Militie- en Schutterijen, zoo voor den 2de als 1e Ban, derzelve op zeer solide voorwaarden.

Informatien te bekomen te 's Bosch, bij de *Essa* in de Zwaan; te Roozendaal bij den Heer Notaris *Bakes*; te Tilburg bij de Weduwe *Rhoesen* en te Rotterdam ten kantore, op de Vlaamsche markt, bij *M. van den Heuvel*.

W. PIETERSE.
Cap. Commissionair.

*** Bij A. VINK, Boekhandelaar te *Amsterdam*, en alom ziet het licht: GEBEURTENISSEN der *eerste en laatste tijden*, welke in betrekking staan tot het begin en het einde der AANSTAANDE GROOTE VERVOLGING, door H. HANTSPETER. Dit opmerkenswaardig geschrift, verdient overweging en opmerking van het godsdienstig publiek. Prijs is 70 Cents.

*** TE VERKOOPEN VERHANDELEN of overdragen het *zekere*, doch thans en de eigendom der bogenaamde NIET-RECHT TEBOEK staande, door H. HANDE RECHTBANK *Dis-Lasse* te *Amsterdam*. Dezelve is vol-

---

Breda, bij BOSSCHA en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.